

Broj 94. ožujka, 2012.

GLASNIK

KOTORVAROŠKOG KRAJA

Poštovani čitatelji,

Glas mladih utemeljen je 1. prosinca 1999. godine kako bi se mladima pružila prilika da izražavaju svoje ideje i tako stvaraju uvjete za kreativno druženje. U to vrijeme u našem gradu nije bilo gotovo nikakvih sadržaja koji bi privukli mladež. Ni slutili nismo da će ovaj list pobuditi toliko zanimanja kod čitatelja svih dobnih skupina. To nas je poticalo da ga i dalje izdajemo. Ljudi koji su ovdje nekad živjeli, prihvatili su naš list kao vezu s rodnim krajem i počeli se javljati svojim priložima i sugestijama. Bile su im zanimljive informacije o povratnicima, događanjima u rodnom gradu, a imali su prilike i sami se predstaviti. Koncept lista mijenjala se prema idejama čitatelja, a naklada je postupno rasla. Iz ovog lista, kao iz dokumenta, mogle su se doznati sve bitne informacije o povratnicima, bitna pitanja vezana za ostvarenje prava za povrat imovine, uključivanje u obnovu, vijesti iz župe i druge informacije.

Sve radimo sami, a razlog je oskudica: veoma je teško u ovo vrijeme obnove izdvajati sredstva za list koji besplatno dijelimo i šaljemo na različite adrese diljem Bosne, Hrvatske, Njemačke, Austrije, Kanade, Australije.

U 2011. godini izašlo je pet brojeva Glasnika. Štampanje tih pet brojeva je koštalo 2.600 KM, a slanje Glasnika na stotinjak adresa 660 KM. Vi dragi čitatelji darovali ste nam za prošlu godinu 230 KM, 350 eura i 800 kuna. Da se ne bi dogodilo gašenje našega i vašeg lista podupirite nas novčano kako bi mogli nastaviti s pisanjem i izdavanjem Glasnika, a podsjećamo i da je prvi župni glasnik u Bosni i Hercegovini.

Hvala našim redovitim darovateljima i svima onima što na bilo koji način pomažu i koji će pomagati u realizaciji našeg izdavačkog projekta.

 Redakcija

Radost i ljubav spadaju skupa

Veseljak prenosi radost dalje - a time i ljubav. U vrijeme kada međuljudski odnosi postaju sve tanji i siromašniji, kada zastrašujuće rastu osamljenost, besmisao i strah za život, u takvo doba veseo čovjek budi nadu, čak i u životnim situacijama koje se čine bezizlaznima. On pruža ohrabrenje da iza svih životnih stanja ipak još postoji neki smisao: Božje Da čovjeku, također i onom neuspješnom. To njegovo Da potiče na novi početak koji je u Boga uvijek moguć. To je poziv na obrat i okretanje Bogu kao Ocu i zaštitniku.

Walter Kulzer

Izdavač:
Župni ured Rođenja B. D. M.
78220 Kotor Varoš
Tel./fax: 051 785 050
E-mail: mladi-kotorvaros@blic.net
www.kotorvaroskadolina.com

Glavni urednik: Fra Anto Šimunović
Tehnička obrada: Viktorija Barišić
Lektorica: Luca Koroman
Redakcija:

Viktorija Barišić, fra Anto Šimunović,
fra Petar Karajica, fra Marko Bandalo, fra Zoran Mandić,
fra Stipo Karajica, fra Vinko Jelušić, fra Stipo Marčinković

Tiraž: 500 primjeraka
Tiska: "Art Print" Banja Luka
Časopis izlazi dvomjesečno
Primjerak besplatan

Božić

Kako u cijelome svijetu tako i kod nas Božić se slavi kao blagdan obitelji, prijateljskih susreta i čestitki, kada dragim ljudima želimo Božji mir i blagoslov u njihovu životu i radu. Razlog je to velike radosti za svakoga čovjeka, od najmanjeg djeteta do najstarijeg djeda ili bake. U božićnom vremenu ozračje je sve ljepše, radujemo se i iščekujemo. O tome svjedoče mnoge pjesme na radiju, televiziji, kuće koje su okićene, adventske svijeće... Liturgijska godina dolazi do izražaja svom svojom ljepotom. Najradosniji kršćanski blagdan je tu, Božić, rođenje Spasitelja.

I mi smo uistinu imali razloga za radost i zahvaljivanje Bogu kroz ove svete dane. Svi mi veselili smo se tom danu a posebice proslavi mise polnoćke koju smo i ove godine slavili u župnoj crkvi. Malo prohladno ali ne previše. Misno slavlje predvodio je župnik fra Anto Šimunović uz koncelebraciju fra Marka Bandala. U propovijedi župnik je posebice naglasio da slaveći Kristov rođendan ne ostavimo Krista izvan naših života.

Misna čitanja su bila izuzetno lijepa i zanimljiva, a posebice molitva vjernika koju su pročitale mama i kći, Josipa i Mirjana

Marković. Čitači u liturgiji imaju posebno mjesto u životu župne zajednice. Biti čitač je velika zadaća, a istovremeno i velika sreća.

Poslije svete mise uslijedilo je radosno čestitanje uz tople kifle koje su, kao i svake godine, darovali Dragan i Borka Juričević, pečenicu, kuhanu rakiju, vino i čaj što su darovali svećenici. Sve smo to isprobali i veselili se uz prekrasan vatromet.

Na svetkovinu Kristova rođenja

slavili smo svete mise na svim mjestima gdje ih redovito slavimo i nedjeljama, Zabrdi, župnoj crkvi i Vrbancima.

Na svetoga Stjepana svetu misu slavili smo samo u Vrbancima a na svetoga Ivana samo u našoj župnoj crkvi.

U večernjim satima stare godi-ne slavili smo misu zahvalnicu, zahvaljujući Gospodinu za proteklu godinu i sve što nam je u njoj dao.

Viki

Bogojavljenje i blagoslov kuća

«Prateći zvijezdu repaticu trojica mudraca stigli su u Betlehem, poklonili se Isusu i darovima priznali Kralja nad kraljevima.»

Blagdan Sveta tri kralja, slavi se 6. siječnja i predstavlja kraj božićnog razdoblja 'dvanaestodnevnic'. Tim danom, poznatim i pod nazivom Bogojavljenje, u ranoj kršćanskoj tradiciji slavilo se Isusovo rođenje, pohod trojice mudraca i svi događaji iz njegovog života do krštenja u rijeci Jordanu, uključujući i čudo na svadbi u Kani. Stare liturgije u blagdanu

Bogojavljenja slavile su prosvjetljenje, objavu i proglašenje.

Sveta tri kralja u kršćanskoj se tradiciji, prema evanđelju po Mateju, spominju kao trojica mudraca koji su se s istoka došli pokloniti se Isusu. Na put su krenuli prateći zvijezdu repaticu, a nakon što su u Betlehemu pronašli Isusa, darovali su mu tri simbolička dara – smirnu (plemenitu mast) kao

čovjeku, zlato kao kralju i tamjan kao Bogu.

Zapadni kršćani od 8. stoljeća trojicu mudraca poznaju pod imenima Baltazar, Melkior i Gašpar, dok se na istoku koriste različita imena. Nakon smrti njihove su relikvije odnesene u Carigrad, kasnije u Milano i na kraju u katedralu u Kölnu gdje se nalaze i danas. Danas, uoči

Bogojavljenja blagoslivlja se voda pa se ovaj blagdan zove i Vodokršće. Tom vodom domaćin bi pošćropio kuću, gospodarske zgrade, polja, voćnjake, vinaru i stoku. Time su kuća i imanje u tekućoj godini bili pod Božjom zaštitom, a ukućani su se simbolički obvezali da će u životu pratiti kršćanska načela. Poslije pučke mise na Bogojavljenje, koja je bila u našoj župnoj crkvi, mi smo imali blagoslov župne

kuće. Nakon blagoslova, župnik je sve nazočne počastio mezom i pićem. Također, i ovoga Božića pohodili smo i blagoslovili domove naših župljana koji su se u to vrijeme našli u našim župama. Ove godine bio je manji broj onih koji su došli izvana. Ipak, u prva tri dana obišli smo oko 100 kuća u župi Kotor Varoš i 16 u župi Vrbanjci. Svagdje smo bili lijepo primljeni i obdareni. Svima hvala.

Fra Anto Šimunović

Kako činimo dobro

Naši ljudi su zbilja posebni. Mi to uvijek naglašavamo i trebamo jer je to istina. Posebni su po mnogo čemu. To se najbolje vidi kroz razne akcije solidarnosti na koje se mnogi naši župljani diljem svijeta odazivaju. Solidarnost s potrebitima i briga za bolesne i nemoćne je jedan od vidova kršćanskog života koji je nama u zalag i svojim primjerom ostavio sam Isus Krist. On je na poseban način imao osjetljivo srce za bolesne i nemoćne.

Posljednjih nekoliko godina

Zahvaljujem se udruzi „Prijatelji malenih“ na primljenoj novčanoj pomoći u iznosu od 3000 eura.

sami župljani smišljaju i planiraju kako pomoći najpotrebitije u Kotor Varošu. Tako pokazuju koliko paze na druge. Već smo pisali i pišemo o mladima iz Welsa i drugih gradova Austrije, Njemačke i Švicarske koji svakog mjeseca odvajaju od svoje plaće za potrebite naše župe. Njima unazad nekoliko godina pomaže svojim novčanim darom i organi-

zacija „Prijatelji malenih“. Ove godine pomogli su sa 300 eura. Mladi na čelu sa Zlajom, Željom, i drugima obišli su naše usamljene i potrebite, iste darovali paketom hrane, novcem i popričali s njima.

Ovo je prekrasan vid ljubavi i bratske solidarnosti koju pružaju za vrijeme ovih blagdana. Lako je dati onome tko ima čime uzvratiti, ali treba imati osjećaja i srca – ljubavi prema onima koji su daleko i u potrebi su.

Na ideju da se pomogne našim vjernicima došao je i Ilija Pranjčić iz Čepka, naš župljanin koji živi i radi u Klagenfurtu. Pridružila su mu se još naša trojica Kotorvarošana a i neki vjernici iz svih krajeva BiH koji skupa s njima rade. Neki su mu nudili veće iznose ali on se ove godine zadovoljio sa malim iznosom rekavši im da očekuje da mu se ponovno pridruže i sljedećeg Božića. Obišao je i darovao usamljene, potrebite i studente. Hvala Iliji a i svim tim dragim ljudima iz Klagenfurta koji su poduprli ovu akciju i koji su ukazali povjerenje Iliji.

Ovakve akcije od srca pozdravljamo i želimo da Gospodin sve darovatelje, za njihovu velikodušnost i osjećaj za potrebite, nagradi obiljem svoje milosti i blagoslova.

Viki

Šesto Kotorvaroško sijelo

U Slavonskoj Požezi 28. prosinca 2011. u restoranu „Sara“ održano je šesto „Kotorvaroško sijelo“ kao veliko okupljanje prognanih kotorvaroških Hrvata koje svake godine u isto vrijeme organizira tridesetak složnih i aktivnih članova Udruge raseljenih Hrvata kotorvaroške doline iz Kaptola kod Požege.

Na sijelu je bilo više od pet stotina uzvanika i prognanih Kotorvarošana iz Hrvatske, Slovenije i zapadno europskih zemalja. Dobrodošlicu poželio im je tajnik udruge i voditelj programa Milorad Bandalo i predsjednica udruge Katica Pavlović koja je istaknula da je šesta godina postojanja ove udruge čiji članovi na čelu s njom i utemeljiteljem Markom Kljajićem na ovaj način pokazuju brigu i ljubav za svoj rodni zavičaj - Kotor Varoš, kao i svi drugi prognani kotorvaroški Hrvati.

Na sijelu su sudjelovali: saborski zastupnik Dražen Đurović, doministar zdravstva dr. Marijan Cesarik, dožupan Požeške županije Ferdinand Troha, savjetnik gradonačelnika Požege Ivan Čolak,

gradonačelnik grada Kutjeva Ivica Nikolić, načelnik općine Velika Vlado Boban, načelnik općine Kaptol Mile Pavičić, dopredsjednik Skupštine općine Kotor Varoš Ilija Marić, vijećnik općine Kotor Varoš Mato Lovrenović, zastupnik u Domu naroda entiteta RS Dragan Juričević i predstavnici dvadesetak udruga s područja Požeštine i drugi dijelova Hrvatske, među kojima je bio Marko Bilobrk, predsjednik Udruge kotorvaroških Hrvata iz Zagreba i tajnik Ivica Marčinković, te Marijan Miškić iz udruge „Orahova“ iz Kotor Varoša. Na sijelu su bili i svećenici rodom iz Kotor Varoša: fra Stipo Marčinković, župnik župe Sućuraj na otoku Hvaru i vlč. Anto Ivić te kotor-varoški župnik fra Anto Šimunović i fra Stipo Karajica, župni vikar iz Sesvetske Sopnice. Govore su održali fra Anto Šimunović i fra Stipo Karajica. Sudjelovao je i župnik župe Kutjevo vlč. Marijan Đukić te časne sestre kotorvarošanke Margareta Vilus i Slavomira Andrijević.

Nastupili su članovi „Zavičajnog društva Rama“ iz Pleternice i HKUD-a „Hrvoje Vukčić Hrvatinić“

iz Velike te istoimeni dječji KUD. Svirao je tamburaški sastav „Legende“ iz Velike s kojim je nastupila pjevačica Josipa Jurić, čiji su roditelji prije rata doselili u požešku kotlinu. Za cjelovečernji glazbeni program pobrinuli su se članovi grupe „San“ iz Slavonske Požege koji su i na dosadašnjim sijelima bili uz prognane kotorvaroške Hrvate. Uz ostale pjesme, sudionici sijela otpjevali su i božićnu pjesmu „Radujte se narodi“.

Održavanje ovog sijela i igranje tombola na njemu omogućili su sponzori Enver Moralić rodom iz Kotor Varoša, vinska kuća Majetić iz Venja kod Kutjeva, Zvečevo iz Požege, Coca-cola i veći broj prognanih i raseljenih Kotorvarošana.

Iz Kotor Varoša je 1992. godine protjerano više od jedanaest tisuća Hrvata. Sada ih je tamo manje od tri stotine i to uglavnom onih starijih. Crkve i crkveni objekti uništeni su kao i obiteljske kuće i gospodarski objekti. Mnoga hrvatska sela jednostavno su nestala kao i cijela župa Sokoline u kojoj danas više nitko ne živi.

Slavonska Požega, 28. prosinca 2011

Stipo Marčinković

Predstavljena udruga Orahova

U Društvenom domu na Žitnjaku u Zagrebu 29. prosinca 2011. predstavljena je Humanitarno-kulturna udruga „Orahova“. Radi se o udruzi prognanih Hrvata iz sela Orahove, župa Vrbanjci, u općini Kotor Varoš u BiH, gdje je registrirana i gdje joj je sjedište. Predsjednik udruge je Nedeljko Perić. Dopredsjednici su Svetomir Anušić i Mato Lukić, a tajnik Stipo Perić i blagajnik Ivica Antunović. Predsjednik nadzornog odbora je Marijan Miškić, a članovi su Niko Antunović i Marinko Kalauz. Predsjednik skupštine je Mato Bilanović, a dopredsjednik Zvonko Čakarić.

Cilj udruge je, uz ostalo, povratak prognanih i raseljenih Hrvata Orahove, obnova srušenih, zapaljenih i devastiranih obiteljskih kuća i gospodarskih objekata, infrastrukturni poslovi, pravna pomoć, osobito oko povratka otete imovine i informiranje prognanih Orahovljana i Kotorvarošana o svim događanjima u Orahovi i Kotor Varošu.

Istaknuto je da Orahovljani nisu i neće zaboraviti svoje rodno selo u kojemu je prije rata u 350 obitelji živjelo oko 1900 Hrvata koje je do temelja porušeno i sada potpuno pusto, u kojemu dosada nije bilo nikakve obnove obiteljskih kuća, gospodarskih objekata i infrastrukturnih poslova.

Usprkos svemu tomu prognani Orahovljani rado i često dolaze u svoj rodni kraj, osobito za blagdan Svih Svetih i Dušni Dan, prigodom blagoslova polja na mjesnom groblju 1. svibnja i za blagdane Velike Gospe i Svetog Roka, koji se naveliko slave u susjednim župama Sokoline i Kotor Varoš kada tisuće prognanih kotorvaroških Hrvata dođe u svoj rodni kraj. U vrijeme spomenutih blagdan većina Orahovljana obide zgarišta svojih kuća i svoje livade na kojima se okupljaju i druže, a mnogi i pod otvorenim nebom noće. Udruga „Orahova“ osnovana je s nakanom da se promijeni postojeće stanje, rekao

je predsjednik Nedeljko Perić.

Na predavljanju udruge nazočili su fra Stipo Marčinković, župnik župe Sućuraj na otoku Hvaru, fra Stipo Karajica, župni vikar u Sesevskoj Sopnici u Zagrebu i Marko Kljajić iz Udruge raseljenih Kotorvarošana u Kaptolu kod Požege. O aktualnim pitanjima povratka nazočnima je govorio Ivica Marčinković, tajnik Udruge kotorvaroških Hrvata iz Klinča Sela kod Zagreba.

Zagreb, 29. prosinca 2011.

Stipo Marčinković

Zlatni pir

Zlatni pir i 50 god.zajedničkog života u braku želja je svih supružnika i događaj vrijedan pozornosti i divljenja. Proživjeti pola vijeka zajedno i imati privilegiju slaviti ovaj lijep i rijedak jubilej imali su supružnici Davidović Jozo i Marija rod. Marčinković.

Oni su 18. 02. 2012. sa svojom djecom Perom, Ilijom, Stipom i Jelom kao i unučadima proslavili ovaj jubilej. Njihovi nabrojani potomci kao i svi drugi rodaci, prijatelji, susjedi i poznanici im žele još mnogo zdravih i sretnih zajedničkih godina života, kako bi svima nama pokazali da je moguće ostariti zajedno. NEKA IM JE SRETNO!

Mato Stipić

Poklade

Vrijeme prije početka korizme, kod nas uglavnom jedan tjedan prije Čiste srijede vrijeme je «poklada» ili «maškara». U prijašnja vremena, kada su naše župe bujale životom, organizirane i neorganizirane maskirane grupe obilazile su naša sela, zabavljali domaćine, bili obdarivani a ponegdje i vodom poliveni. U sadašnje vrijeme, u promijenjenim okolnostima, kada tek 2% hrvatskog katoličkog življa živi stalno na svojim ognjištima u našem, kotorvaroškom kraju, a da ne izgubimo poveznicu s prošlim vremenima, malo smo se drugačije organizirali u vremenu poklada. Ove godine, prvo u grupi od samo šest odvažnih i maskiranih obišli smo Vrbanjce, Čepak i Kotorišće, a broj se povećao u slijedeća dva dana. Naravno da nismo uspjeli

obići baš sve, ali jesmo veći dio župe. Bilo je veselo, maštovito, maskare su počašćene i obdarene od domaćina. Na sami pokladni utorak okupili smo se u Župnom uredu. Tom prigodom Ilko Grgić Špic i Stjepan Vidić Efan sve su počastili pečenim prasetom, župnik je ispekao pizu za mlađe (jeli su i stariji) a sve je zasladeno kolačima i slatkišima koje smo dobili u «maškarama». Bio je i izbor najboljih maski. Nastupile su tri grupe. Žiri je proglasio najbolje (svi su bili dobri) i svi su primili novčane nagrade, također od darova koje smo dobili. Bila je to lijepa večer i lijepo druženje, koje je na vrijeme završeno da bi sutradan mogli na pravi, kršćanski način započeti korizmu.

Fra Anto Šimunović

Korizma

Ovako govori Gospodin Bog, Svetac Izraelov: Mir i obraćenje-spas vam je, u smirenu uzdanju snaga je vaša. Stoga Gospodin čeka čas da vam se smiluje, i stog gleda da vam milost iskaže, jer Gospodin je Bog pravedan-bлаго svima koji njega čekaju. (Iz 30,15.18)

Korizma je liturgijsko vrijeme u kojemu Crkva, svake godine na obnovljeni način, poziva vjernike da se u vremenu od četrdeset dana, postom, pokorom, molitvom i djelima ljubavi, obnavljaju u vjeri i da se suživljavaju s Kristom koji je bio mučen, raspet i koji je slavno uskrsnuo kao pobjednik nad zlom i smrti. Korizma započinje Pepelnicom ili Čistom srijedom Naš život gori, dogorijeva. Što da radimo prije negoli izgori? Što biste rekli čovjeku koji je ostao u krevetu, premda ga plameni maltene već ližu, te ne bi htio da

bježi, da se spasi? Govorite da takav slučaj nije moguć. Što? Nije moguć? Zar se ovo ne događa svaki dan? Život se naš bez prestanka pretvara u prah i pepeo.

Ustani ti koji spavaš i spasi dušu svoju! Zar ćete čekati da vas smrću tijela stigne i smrt duše? Sveti Ivan govori u Otkrivenju - Čuo sam glas s neba koji mi govoraše: blaženi koji umiru u Gospodinu! Mi smo ti koji umiremo, blago nama ako preostali dio u Gospodinu umiremo. U našoj župi korizmu smo započeli na Čistu srijedu Misom, pepeljanjem i postom. Dao Bog da i stvarnim odgovorom u životu, a ne samo znakom, prihvaćamo Božju volju i živimo po njegovoj riječi. Tada će nam nakon ozbiljnosti korizme u punom sjaju zasjat Novo Sunce, uskrsli Krist Gospodin.

Fra Anto Šimunović

Župa Vrbanjci

Trenutno u Vrbanjcima, računajući i Zebe, živi 59 katoličkih domaćinstava: Antunović (1), Bjelobrk (3), Čakarić (1), Čolić (1), Draguljić (1), Džomba (1), Jurić (1), Marić (5), Marjanović (61), Matanović (1), Mijatović (2), Nikić (1), Piličić (24) i Vidović (2).

Poslije drugog svjetskog rata iz Vrbanjaca se odselilo šest katoličkih obitelji, a iz čitave župe oko šezde-setak i to ponajviše u Slavonsku Požegu, Vrpolje, Sisak, Đakovo, Varaždin i Zagreb, a neke i u kotorvarošku župu. Iz susjedne do-bretičke i sokolske župe doselilo se šest-sedam obitelji.

Statistički tabelarni pregled Vrbanjaca bio bi:

GOD.	DOMAĆ.	VJERNICI
1855.	21	110
1863.	25	231
1877.	16	142
1883.	-	116
1884.	19	-
1885.	-	123
1891.	-	112
1894.	-	94
1899.	-	112
1910.	-	117
1935.	-	107
1960.	-	178
1986.	59	318

Dabovci

U povijesnim dokumentima navodi se pod imenom Brdo. U zemljopisnom opsegu kakvo je danas pripadaju mu također i Dudići. Do četrdesetih godina 19. stoljeća imamo malo sigurnih podataka o Dabovcima, ali je ipak moguće navesti barem neke pokazatelje.

U opisu župe koji je načinio prvi župnik fra Lovro Lacić 1884, Brdo je imalo šest katoličkih

i osam muslimanskih kuća, ali prema prvom Stanju duša ove župe tek četiri slijedeća katolička domaćinstva:

DOMAĆINSTVA
MIŠIĆ LUKE I MATIJE
RADOŠ PERE
PAVLOVIĆ MATE

Danas u Dabovcima živi osamnaest katoličkih domaćinstava: Jurić (3), Mišić (3), Šipura (18) i Šubara (1).

Vjerojatno je ovo selo nekoć pribrajanom nekom drugom, primjerice Plitskoj, te ga nema u starijim izvorima. Dabovčani ni danas nemaju svoga groblja, nego se pokopavaju u vrbanjskom. Na temelju postojećih podataka moguće je sastaviti samo približno točan tabelarni pregled ovog sela.

GOD.	DOMAĆ.	VJERNICI
1880.	-	53
1884.	6	-
1885.	-	45
1891.	-	-
1894.	-	144
1899.	-	30
1910.	-	95
1935.	-	130
1960.	-	109
1986.	25	174

Orahova

Najveće selo vrbanjske župe. Sačinjavaju ga zaseoci Belegići, Donja Orahova, Drakulići (Večići), Duboka, Gornja Orahova, Jurići i Kalauzi.

Orahova je udaljena od župne crkve od sedam do sedamnaest kilometara. Ima groblja u Belegićima i Drakulićima ili Večićima,

koji se javljaju u povijesnim izvorima kao zasebno selo, ali budući da se danas smatra kao zaselak Orahove, podatke o njima priopćujemo u sklopu ovog sela.

Prema izvješću apostolskog vikara biskupa fra Matije Delivića od 1737. Orahova je imala 7 katoličkih domaćinstava i 48 vjernika. Njegov nasljednik u službi fra Pavao Dragičević javlja 1744. u Rim da u Orahovi živi 77 katolika u slijedećih osam domaćinstava

DOMAĆINSTVA	VJERNICI
Kalangović Nikola	20
Andriević Ivan	6
Vidović Franjo	6
Idanović Mijo	10
Boso Petar	12
Udovičić Luka	8
Matianović Luka	7
Matianić Stjepan	10
	77

Razgovor sa gospodom Anđom Tomić

Razgovarali smo sa gospodom Anđom Tomić, direktoricom KŠC Banja Luka. Gospoda Anđo je naša župljanka, profesorica matematike koja je dugo godina radila u SŠC Nikola Tesla KotorVaroš i mnogim našim učenicima predavala matematiku. Važila je za strogu ali pravednu.

Što nam možete reći o KŠC u Banjoj Luci, koliko postoji odjeljenja, učenika? Predstavite nam malo školu.

Opća gimnazija Katoličkog školskog centra u Banjoj Luci počela je s radom 12.9.2005. godine kad je u prvi razred upisano 13 učenika. Ove školske godine školu pohađa 206 učenika raspoređenih u osam odjela od prvog do četvrtog razreda. Četiri naša učenika su, ove školske godine, na razmjeni učenika u Italiji, Njemačkoj i Austriji. Do sad smo ispratili tri generacije maturanata. Školu je osnovala Banjalučka biskupija a jedna je od sedam škola sustava katoličkih škola u Bosni i Hercegovini koje pripadaju sustavu katoličkih škola za Europu. Radimo po europskim nastavnim planovima i programima.

Kakvi su vam đaci, svi vrijedni ili ima među njima i koji baš ne vole školu, kakva je prolaznost u školi?

S ponosom mogu reći da su to dobri đaci. Vole svoju školu, sudjeluju u kreiranju život u njoj. Kažu da im je škola drugi dom. U školu se vraćaju rado i kad završe školovanje. Mislim da su sva djeca dobra a na nama odraslima je odgovornost i obaveza da im osiguramo uvjete da zaista pokažu da to i jesu.

Svaka nova školska godine koja dolazi donosi neke nove izazove, kako za roditelje i đake, tako i za nastavnike. U čemu se oni, prema Vašem iskustvu, najviše ogledaju?

Nova školska godina jest novi izazov za sve nas. Roditelji su

suočeni s novim učeničkim zahtjevima, nastavnici dočekuju nove generacije đaka za koje se uvijek kaže da su drugačiji od onih prije njih. Svaka nova generacija je slobodnijeg ponašanja, treba ih razumjeti, shvatiti i usmjeriti. Svake nove školske godine preispitujemo sebe što bi mogli učiniti bolje, kako se ispravno postaviti u novoj situaciji, biti u tijeku svih dešavanja jer ići naprijed okrenut leđima je teško.

Danas, u vrijeme recesije kada je mnogo roditelja nezaposleno, odnosno najčešće samo jedan od roditelja radi, opremanje jednog đaka postaje sve skuplje, a za više njih roditelji su nerijetko prinuđeni posuđivati novac ili podizati kredit. Prema Vašem mišljenju, može li škola pomoći u rješavanju tog problema?

Danas je situacija zaista teška ali ne mislim da i nekad prije nije, možda bilo i teže. Živimo u potrošačkom društvu koje nema granica i potrebama nikad kraja.

Izazova je sve više i za velike i za male, na tržištu se nudi sve i svašta. U materijalnom pogledu škola pomaže onoliko koliko može. Pruža učenicima priliku da nabave stare udžbenike, razumije i izlazi u susret onima koji su u teškoj situaciji.

Nematerijalna pomoć u školi je uveliko prisutna. Pomoć je i kad đaka ohrabrite, kad mu se lijepo obratite, kad se trudite da usvoji i nauči što bolje znanje kako bi lakše svladalo sve poteškoće na životnom putu, pomoć je kad ga pohvalite i poduprete i u njemu probudite samopoštovanje i vjeru u život. Sve više se govori o maloljetničkim delikventima.

Koliko odgoj u osnovnoj školi a kasnije i srednjoj može spriječiti takvo ponašanje mladih? Ima li kod vas takvih pojava?

Mladi ljudi, djeca, učenici i njihovo ponašanje jesu slika nas samih odgajatelja, tj. svih onih koji sudjeluju u odgoju. Prva stepenica jesu roditelji zatim vrtići, škole, društvo, zajednica u kojoj djeca žive,

mediji itd. Puno je nesređenih obitelji, rastavljenih roditelja, roditelja koji nemaju vremena za svoje malene. Djecu često, odgaja ulica i dosada. Prepušteni su raznim ekranima kako bi utrošili slobodno vrijeme. Djeci se malo govori o vrijednosti poštenog rada a prečesto su u situaciji da vide suprotno. Škola može uraditi dosta u sprječavanju neželjenog ponašanja iako je škola samo jedna karika u lancu složenog procesa odgoja.

Što konkretno poduzimate kada je riječ o tome?

Naša škola puno pazi na odgoj đaka, odgoj i obrazovanje idu paralelno. Puno surađujemo s roditeljima naših đaka, održavamo sastanke, na satima razredne zajednice su odgojne teme. Na početku školske godine svi roditelji i učenici su upoznati s kućnim redom i pravilima ponašanja, a tijekom godine se trudimo ta

pravila i poštovati. Trudimo se kod učenika razvijati odgovornost, točnost, urednost, iskrenost, kreativnost, samopoštovanje, tolerantnost, poštovanje drugih i drugačijih, kao i druge pozitivne osobine.

Vratimo se malo u prošlost i prisjetite se vašeg školovanja. Kada biste ga usporedili s današnjim, kakav bi zaključak bio?

Iz škole nosim krasne uspomene. Sjećam se prve učiteljice Adele, svojih nastavnika, profesora. Često sam učenicima znala kazati kako se i sada dobro sjećam gdje je na ploči i što moj profesor matematike napisao. Zaista sam voljela školu i nosim samo lijepe uspomene.

Nekad su učenici samo slušali i memorirali ono što im nastavnik govori, danas učenici aktivno sudjeluju u nastavnom procesu, kritički razmišljaju i donose zaključke. Nekad su nastavnici

zastašivanjem držali red u učionici a danas prevladava osjećaj povjerenja i prijateljstva.

Ima li vaša škola suradnju s drugim školama u Banjoj Luci ili drugdje?

Naravno, imamo dobru suradnju sa školama u Banjoj Luci. Zbog specifičnosti naše škole, naši učenici sudjeluju u dešavanjima u gradu, a i cijeloj Bosni i Hercegovini.

Svake godine, učenici naše škole su na interkulturalnom seminaru St. Marijenthal u Njemačkoj i GeMUN u Genovi, Italija, gdje zajedno s učenicima srednjih škola Europe razmjenjuju iskustva, znanja i kreativnosti naglašavajući pojmove kao tolerancija, suradnja i razumijevanje. Svake godine učenici idu na razmjenu učenika u druge zemlje kao u Njemačku, Italiju, Austriju, Francusku, Ameriku a imali smo i učenicu na tromjesečnoj razmjeni u Rusiji. Ove godine u našoj školi je bio i gost učenik iz Poljske.

Za kraj, što roditelji i nastavnici mogu konkretno učiniti kako bi djeci i mladima škola ostala u lijepom sjećanju i bila više nego dobar temelj za njihovo daljnje školovanje?

Djecu treba voljeti i imati puno strpljenja i vremena za njih. Treba ih razumjeti, poštovati i shvatiti što vjerujem da roditelji i čine.

Nastavnik đaku treba pokazati i osvijetliti put kojim će sam kasnije hrabro hodati.

Nastavniku je roditelj ukazao povjerenje da odgaja njemu (roditelju) nešto najmilije (dijete).

Trebamo znati da odgajamo budućeg odgajatelja.

Razgovarala Viki

Priredio: mons. Ivica Božinović

Banjalučki trapisti (7)

Prošle godine navršilo se 140 godina od dolaska prvih trapista u Delibašino selo kod Banje Luke i 100 godina od smrti osnivača samostana Marija Zvijezda oca Franza Pfantera. Ove obljetnice povod su da se opet progovori o njima i njihovim velikim zaslugama za sveukupni razvoj Banje Luke i njezina kraja. Nažalost, riječ je o zaslugama koje su proteklih desetljeća premalo vrednovane i zaboravljene.

Otac Franz umire

Tijekom jeseni 1879. do ljeta 1880. trajale su pripreme o. Franza za odlazak u Afriku. Želio je ostaviti sređene stvari u samostanu te je 24. prosinca (decembra) 1879. pisao papi molbu da dozvoli osnivanje samostana u Busovači. Rim je odgovorio 28. lipnja (juna) 1880. i dozvolio je podizanje odmarališta za svećenike, ali ne i podizanje samostana. U to vrijeme o. Franz je već bio izvan Marije Zvijezde na putu u Afriku.

Prikupljao je braću voljnu poći s njim. Vraćao je dugove samostana. U to vrijeme je i obolio i liječio se tri mjeseca.

S tridesetak redovnika otputovao je 22. lipnja (juna) 1880. u Afriku. Dakle, točno dan nakon 11. godišnjice osnutka Marije Zvijezde. Putovali su pravcem Bos. Gradiška - Sisak - Maribor - Brenero - Minhen - Virzburg - Majnc - Keln - Antverpen - London - Južna Afrika. Prispjeli su u mjesto Dunbrody.

Svojim zamjenikom tijekom naredne tri godine svoga odsustva iz Marije Zvijezde imenovao je subpriora o. Bonaventuru Baiera.

Dolaskom u Dunbrody nastali su brojni problemi. Nije bilo gotovo ništa od onog što je biskup Riccards obećao. Ništa, osim ogromnih problema! O. Franz se znao nositi s problemima, ali ovdje se činilo nemogućim bilo što uraditi.

Najveći problem nedostatak vode

O. Franz je izvještavao svoje poglavare o problemima s kojima se suočavao u Dunbrodyju. U jesen 1881. godine vratio se u Mariju Zvijezdu. Njegov neočekivani dolazak iznenadio je samostansku zajednicu. O tome on u svojim

memoarima piše: "U Mariji Zvijezdi se odigralo nešto veoma zanimljivo. Stigao sam kasno uvečer na vrata samostana i novi vratar me nije poznavao. Primio sam samo kukuljicu, da bih ujutro ušao u kor. Ujutro u dva sata bio sam prvi u koru i u polutama sam sjeo na mjesto za priora, koje je u mom odsustvo preuzeo subprior. Nitko, čak ni onaj koji je sjedio do mene, nije znao za moju prisutnost. Kucnuh i otpočeh 'Ave Maria'. Svi su prepoznali moj glas. Žica električne energije ne bi ih sve tako zdrimala kao moj glas..."

Sljedeće godine putovao je po Njemačkoj, Austriji i Švicarskoj prikupljajući milodare za naseobinu i nove kandidate za Dunbrody.

Budući da su doživjeli neuspjeh u Dunbrodyju, trapisti odlučili su potražiti novo mjesto za svoju naseobinu. Pronašli su jedno u dubini zemlje i o. Franz nazva ga Mariannahill. Tu su se trapisti sjajno snašli i brzo podigli samostan uz koji je nastala misionarska postaja sa školama, bolnicama, apotekama i željeznicom. Nastao je mali moderni grad. O. Franz je ovdje ostvario ono što je toliko želio u Busovači!

Odlazak o. Franza

O. Franz je 1883. godine ponovno boravio u Mariji Zvijezdi, iz koje odlazi zauvijek 28. svibnja (maja) s određenim brojem svoje subraće. Ukupno je s o. Franzem u Afriku tijekom ovih godina otišlo šezdesetak redovnika iz Marije Zvijezde.

O. Franz, "gospodin s Vrbasa", kako su ga zvali, sada se zauvijek oprostio s Bosnom i svojim velikim djelom - samostanom Marija Zvijezda.

Mariannahill se pod vodstvom o. Franza brzo širio. Iz njega je u veoma kratkom vremenu nastalo novih 11 misijskih postaja. On je tamo osnovao i sestre misionarke Dragocjene Krvi.

Godine 1885. Mariannahill je postao opatija i za prvog opata izabran je o. Franz. No, ni u Africi nisu izostale brojne tužbe na opata Franza, koga je i ovdje bilo teško shvatiti i pratiti. Radi toga se on odrekao opatske službe i časti, te se povukao na misijsku postaju Emaus i tamo djelovao kao obični misionar. Umro je 24. svibnja (maja) 1909. godine u 84. godini. Veliki borac napokon se smirio i vratio u "kuću Očevu"! Za ovaj povratak spremio se odavno. A u trapiste je stupio 1863. godine uvjeren da će brzo umrijeti! Ove godine je 100. obljetnica njegove smrti.

Njegova redovnička subraća pokrenula su postupak za njegovo proglašenje blaženim. U Katoličkoj crkvi njegov službeni naslov sada glasi sluga Božji Franz Pfanner.

Što je ostalo nakon o. Franza

Što je ostalo iza njega nakon 11 godina boravka u Bosni? Teško je

Banjalučki trapisti (7)

Priradio: mons. Ivica Božinović

sve i nabrojiti, a kamoli shvatiti da je sve to bilo moguće podići za tako malo vremena u tadašnjim društvenim, političkim i crkvenim prilikama. Ostali su samostan i stabilna samostanska zajednica, u kojoj je u njegovo vrijeme bila 1/3 članova iz slavenskih naroda.

Ostao je pravi poljoprivredno-zanatsko-industrijski kombinat, u kojem su djelovali: ciglana (1869), kovačnica s radionicom za plugove (1869), žitnica-silos (1870), kamenolom (1870), mlin (1872), pilana (1872 - 1873), sušionica šljiva (1872), sirana (1872), pivovara (1873), sušionica za voće (1876), tvornica cigle i crijepa (1877), klaonica (1877), mlin za mljevenje kostiju i tvornica tutkala (1877), voćni i šumski rasadnik (1878), tvornica sukna s predionicom i tkaonicom (1878), štamparija s kartonažom i knjigoveznicom (1879), te bačvarska, stolarska i kolarska radionica (1879).

Ostali su dječje sirotište, kuće za radnike, radnički azil...

Ostale su brojne obitelji koje su svoj kruh svagdašnji zarađivale upravo kod trapista. Ostali su oni koje su trapisti naučili služiti se suvremenim alatima i strojevima.

Ostala je uzorna poljoprivreda: stočarstvo, zemljoradnja, voćarstvo,

vinogradarstvo i vinarstvo. Također, hektari i hektari kultivirane zemlje.

Naime, za vrijeme o. Franza samostanski posjed se od početnih 80 dunuma zemlje kupljenih 1869. godine od banjolučkog trgovca Tome Radulovića neprestano proširivao kupovinom novih zemljišnih posjeda. U kolovozu (avgustu) 1878. godine samostan je posjedovao oko 3.994 dunuma zemlje u Mariji Zvijezdi i 1.255 dunuma zemlje u Busovači. Dugovi koji se o. Franzu predbacuju potekli su upravo iz kupovine novog zemljišta.

Ostale su časne sestre Milosrdnice i Dragocjene Krvi, koje je o. Franz doveo u Banjaluku. Njihovi samostani, sirotišta i škole začele su se upravo njegovom svesrdnom pomoći.

Ostao je njegov primjer kako je i u nemogućim uvjetima moguće stvoriti nešto veliko ako čovjek ima vjeru u Božju providnost i ako je spreman uložiti vlastiti napor u ostvarenju svojih ideala.

Ostali su, istina, i brojni procesi koje je tijekom godina vodio s Turcima, susjedima samostana, biskupom Vujičićem, franjevcima...

Ostali su i nesporazumi s vlastitom redovničkom braćom u Mariji Zvijezdi, nesporazumi koji

očito uvijek prate velike ljude vizionarskog duha. Na njihove prigovore da im je ostavio dug u samostanu, iz Afrike piše: "Sve zgrade u Mariji Zvijezdi ja sam sagradio. Naime, samostan sa dva unutrašnja dvorišta, sirotište, parnu pivovaru, parnu tvornicu sukna, predionicu, valjionicu sukna, mlin, pilanu, sve radionice, parnu praonicu, pivnicu, velike štale i štaglje, sušionicu šljiva, siranu i crkvu. Sve je to postojalo još pri mom odlasku 1880. godine. Samo je na crkvi nešto izmijenjeno. Ona je ostala u visini i širini kako sam je ja napravio, samo je za svetište produljena." Ostavio je pune štale dobrih krava, tvornice i pogone pune strojeva, zasijana polja i na stotine stabala u šumi koja se mogu posjeći i unovčiti. Piše također i ovo: "Ako oni poslije sedam godina još govore o starom dugu, slijedi da nisu ekonomično vodili privredu. U svakom slučaju, bilo je dobro da nisam sve dugove potpuno isplatio, jer bi ih inače drugi ljudi mogli smatrati kapitalistima."

No, on je očito bio čovjek koji se nije osvrtao na ono što je prošlo, već je neprestano gledao u ono što tek dolazi.

O. Franz je smatrao da Marija Zvijezda nije više dijete koje uči hodati i treba tuđu pomoć. Odrasla je i može se brinuti sama o sebi. On piše: "Za Mariju Zvijezdu neću više prositi. Marija Zvijezda može se sama izdržavati".

Trapist Thomas Merton u svojoj knjizi "Waters of silence" (Vode tišine) piše za o. Franza: "Dom Franz Pfanner je izgledao kao prorok iz Starog zavjeta. U Mariji Zvijezdi on je bio patrijarh nečega što je prije bio mali grad nego tek običan samostan... Ali, to još nije ništa u usporedbi s onim što će tek doći, kad dom Franz pronade polje gdje može svojski zasukat rukave i ostvariti sve svoje ideale." (misli se na osnivanje Marianhilla).

Nastavit će se

Koncert zborova i klapa u Sućuraju

U Sućurju na otoku Hvaru na blagdan Krštenja Isusova, u nedjelju 8. siječnja, održan je koncert crkvenih zborova i klapa iz župa s područja samostana Živogošće. Nakon pučke mise koju je uz župnika fra Stipu Marčinkovića predvodio gvardijan iz Živogošća fra Ivica Omazić, udruženo su nastupili pučki crkveni zborovi Zaostroga i Podace uz harmonijsku pratnju voditelja gimnazijalca Ivana Despota iz Zaostroga koji je i u tijeku euharistijskog slavlja harmonijski pratio liturgijsko pjevanje. Potom je nastupila ženska klapa „Viole“ iz Drvenika pod ravnanjem Ivane Andrijašević, profesorice glazbenog odgoja u osnovnoj školi u Drveniku i Gracu (mjesni izraz od riječi Gradac) te muška klapa „Kačić“ iz Graca pod vodstvom profesorice glazbe Jasne Krilić iz Ploča i ženski crkveni zbor iz Graca kojim također ravna profesorica Andrijašević. Spomenuti zborovi i klape otpjevali su po nekoliko

božićnih pjesama da bi na kraju svi zajedno sa ženskim zborom iz Sućurja i s pukom otpjevali pjesmu „Veseli se, Majko Božja“. Među nazočnim slušateljima bio je i mještanin Duško Mucalo, poznati hrvatski pjevač i vd ravnatelj Hrvatskog narodnog kazališta u

Splitu. Bosanski franjevci i franjevke u Sućurju priredili su zajednički objed za sudionike koncerta i domaće predvoditeljice liturgijskog pjevanja.

Sućuraj, 8. siječnja 2012.

Stipo Marčinković

IZ NAŠEG PERA

Rat, Dayton, dijaspora

U ožujku i travnju će biti 20 godina kako je započeo rat u našoj domovini koji je za nas Kotorvarošane, za sve Hrvate u Posavini, ali i za Hrvate u ostalim dijelovima Bosne i Hercegovine te za druge narode koji žive (ili koji su živjeli) u njoj imao, ali i dalje ima tragične posljedice.

Protjerani smo s naših ognjišta gdje smo živjeli i radili stoljećima, kuće su nam zapaljene i opljačkane, naše crkve i naša svetišta uništena. Od kraja rata je prošlo 16 godina. U našoj domovini je se mnogo toga mijenjalo od potpisivanja Daytonu. Ljudi koji su se

vratili na svoja ognjišta žive ponovno (u slučaju da su se vratili) i žele živjeti život kojeg su prije rata imali, iako je to upravo zbog krvavog rata nemoguće. A naši su se Kotorvarošani, za vrijeme i nakon rata, rasuli po cijelom svijetu. Ima nas u nekoliko zapadnoeuropskih država pa sve do Amerike i Australije.

Kad se za Gospojinu i Rokovo ili koju drugu svetkovinu dolazi u naš rodni kraj, pored našeg materinjeg jezika čujemo razne svjetske jezike, posebice u mlađoj generaciji mojih godina, jer mlađi govore jezik države u kojoj sada

žive, jezik njihovog sadašnjeg državljanstva. I što sam nažalost također čuo, jezik, kako oni kažu, „države iz koje dolaze“. A ja im samo mogu reći „pa mi svi dolazimo iz Bosne!“.

Jesmo li mi Kotorvarošani svjesni kojim putem generacije, koja su se rađala za vrijeme rata i poslije njega, idu? Pričaju li roditelji, babe i didovi djeci o našoj domovini, o našem rodnom kraju, o našim običajima, o našim svecima, svetištima i o našim ujacima? Poštujemo li mi Bosnu zaista kao našu domovinu? Kada sam krenuo na volontiranje u Jajce u rujnu 2010.

godine svaki put me je boljelo, ali sam ignorirao, kad mi netko od starijih Kotorvarošana (koji žive u dijaspori) kažu da sam lud što se vraćam u Bosnu. Uvijek sam mislio da je Kotorvarošanima (posebice starijima) drago što se netko od mladih ljudi želi vratiti u našu domovinu, u rodni kraj, što se ne zaboravlja da smo iz tog mjesta Kotor Varoša, iz te naše domovine Bosne i Hercegovine. No, brzo sam se uvjerio da nije tako što me i sada boli. Često vidim i čujem kako se loše priča o našoj lijepoj domovini i o našem rodnom kraju iz kojeg svatko od nas vuče korijene, rodio se u Kotor Varošu ili ne. Često čujem da se treba „maniti“ Bosne, da od nje nema ništa, ni budućnosti ni života u njoj... da nije tako već sam govorio i pisao, da su ljudi za razliku od nas moralno bogatiji i sretniji, da idu kao i prije rata u crkvu, da poštuju Boga i naše ujake te da se bore kao svatko od nas u svakodnevici života. Iz priča starijih koji toliko „plaču“ za rodni kraj, ali se također sve više odriču vlastitog identiteta,

tj. da su iz Bosne i Hercegovine i bosanski Hrvati, znam da smo i mi nekad bili sretniji s manje za razliku od sada...

Ne budemo li svjesni da, ako roditelji mladima ne pokazuju naš rodni kraj, ako im ne pričaju o našoj prelijepoj domovini Bosni i Hercegovini, o povijesti i mukama našeg naroda; ako im ne budu pokazali gdje su se rodili, gdje su išli u školu, gdje su upoznali supruga ili suprugu, gdje su igrali nogometa ili gdje su išli na misu,

da onda nestaje i ponos našega naroda koji je usprkos stoljetnim nedaćama nosio svoj križ kao naš Gospodin Isus Krist koji se za nas žrtvovao. Taj narod je preživio, i upravo iz tog razloga se ne smijemo predati!

Ne smijemo se odreći naše Bosne i našeg bosansko-hrvatskog identiteta, ne smijemo zaboraviti naš rodni kraj, ne smijemo zaboraviti reći djeci da su Kotorvarošani i Hrvati iz Bosne te da je to njihova - naša domovina. Ta mala lijepa državica sa Svetim Ivom i Svetim Antom, našim ujacima i časnim sestrama, s našim ćuprijama, čaršijama i avlijama, s našim šumama i dolinama, puna svega prelijepog i nama od dragog Boga dana.

Sjetite se samo kako je lijepo kad se dolazi na Gospojinu i na Rokovo u naš rodni kraj, da je lijepo kad se iz sela čuje pjesma, da je lijepo kad jedni druge posjećujemo, da je lijepo kad su groblja i crkve puna našeg puka. Narode moj, upravo će to nestati ako zaboravimo na Bosnu i na rodni kraj. Nestat će i naša groblja, naše crkve, naše kuće, naše sve, jer ipak smo Kotor-varošani i Hrvati iz Bosne i Hercegovine, zar ne?

Mateo Topalović (Ćilin unuk)

Imena i imendani

Domagoj dolazi od starog lokativa doma, dom i mir. Znači: onaj koji je ljubitelj mira u kući. Postoji također i Domagojka za žensku osobu od istog korijena. Ima i Domogoj do Domogoja sastavljena opet od riječi dom i goj - mir ili uzgajanje

Dominik latinski pridjev dominicus znači gospodinov, gospodar.

Donat - Darko

Doris Može se uzeti da je ime grčko; Doris (Dorida) u grčkoj se mitologiji zvala božica mora, kćer oceana i žena starca Nereja.

Dujam Ime dolazi od latinske riječi dominus - gospodar, gospodin, to od izmijenjenog "pučkog" oblika dominus.

Dušica je narodno ime, prema imenici duša.

Edgar Ime nas odvodi na englesko područje. Izvor mu je anglosasko ime Edgar. U kalendaru je sveti Edgar 8. srpnja. Bio je

anglosaski kralj. Izabran 957. Ujedinio je kraljevstvo i ojačao granice prema Keltima. U njegovo je doba vladao mir u najvećem dijelu Engleske. U sporazumu s biskupima brinuo se za obnovu Crkve u državi. Umro je godine 975. Još je jedan, manje poznati, sveti Edgar 10. rujna. Bio je misionar u Nizozemskoj podkraj 7. stoljeća.

Edita dolazi od engleskog imena Edith, a ono od staroengleskog Edguth, koje sadrži složenice: ead - posjed, blago, sreća i guth - boj, rat. Hrvatske inačice Editica, Edith, Dita, Ditka, Eda, Etko, Itica.. U kalendaru je 16. rujna sveta Edita iz Wiltona, benediktinka. Bila je kćer engleskog kralja Edgara. Uzornim životom živjela je u samostanu Wilton. Umrula je na glasu svetosti godine 984. u 23. godini života.

Edmund Prvi staroengleski, oblik ovog imena jest Edmund. Složeno je od riječi ead - posjed, blago, sreća i mund - obrana, zaštita, vlast nad nečim.

Eduard pripada skupini engleskih imena s početnim slogom ed-. To je staroengleska riječ ead - u značenju posjed, blago, sreća, a drugi slog weard znači čuvar; prijevod imena bio bi čuvar posjeda.

Edvin Izvorni engleski oblik imena jest Edwin, a staroengleski

Eadwin. Tvore ga dvije staroengleske riječi ead - posjed, blago, sreća, i wine - prijatelj. Sveti Edvin ima spomendan 12. listopada. Bio je engleski kralj, rođen godine 584. Žena, kršćanka Ethelburga od Kenta, privela ga je katoličkoj vjeri te se, nakon poduzetog krznanja, dao krstiti zajedno s brojnom obitelji i mnogim kraljevskim velikašima. Bilo je to na Uskrs godine 627. Nakon toga nastojao je sve podanike privedi kršćanstvu. Ubio ga je susjedni paganski kralj Penda u bici godine 633. Slavi se kao mučenik.

Eleonora dolazi od arapskog imena Ellinor, a izvorno mu je značenje Bog je moja svjetlost. Ime je s Maurima došlo u Španjolsku, a otuda u Francusku i u Englesku. Sveta Eleonora bila je kćer grofa Rajmonda IV. Provence i žena engleskog kralja Henrika III. Rođena je godine 1222. Nakon smrti svojega muža stupa kao redovnica u benediktinsku opatiju Amresbury, tu je umrla godine 1291. Spomendan joj je u kalendaru 25. lipnja jer je taj dan njezine smrti, no u našim se kalendarima „po starom“ nalazi 21. veljače.

Nastavit će se...

Ljekaruša

U jednom od prošlih brojeva obavijestili smo vas da je u Zagrebu predstavljena nova knjiga „Ljekaruša“ fra Jure Marčinkovića. U njoj se daje pučki prikaz mnogih bolesti i stanja sa savjetima za ozdravljenje uz pomoć biljnih pripravaka, prehrane kretanja i molitve.

Od ovog broja predstavljat ćemo na našim stranicama Glasnika fra Jurinu „Ljekarušu“ s nadom da ćete u njoj naći pomoć za sebe ili svoje bližnje.

Uvodne napomene

Kad je čovjek u nevolji, onda se hvata i za slamku koja bi god mogla pomoći. Ako je već tolike poslušao do sada, zašto ne bi iskoristio i ovu priliku? Prednost je ovih savjeta što su razumljivi, prirodni, nekomplirani, dostupni i jeftiniji od mnogih pripravaka farmaceutske industrije i kemijskih laboratorija, a možda najviše zbog toga što, dok jedno liječe, drugom ne štete. Liječenje prirodnim pripravcima manje je nasilno prema tijelu, ali je zato dugotrajnije od uzimanja umjetno proizvedenih lijekova. Stoga se korisnici prijedloga sadržanih u ovoj knjizi moraju naoružati strpljenjem i ustrajnošću.

Ljekaruša (štokavski) ili likaruša (ikavski) pučka je knjiga s popisom i opisom sredstava za suzbijanje bolesti; mnoštvo listova s uputama i receptima za izrađivanje i primjenu domaćih i starinskih lijekova; zbirka znanja o ljekovitosti, onomu što bolesniku treba da ozdravi; priručnik koji kazuje lijekove i umijeće liječenja. Don Mihovil Pavlinović u istom je smislu upotrebljavao izraze: ljekarica (štokavski) i likarica (ikavski). Mirko Deanović preveo je ljekarušu kao il ricettario na talijanski i la pharmacopée na francuski. Na engleskom bi tomu odgovarao pojam the book of medicine ili book of remedies, francuski opisno recueil de prescriptions medicale, ruski: lečebnik, zelenik, vračebnik, travnik, ukrajinski: likarskij poradnik.

Ljekaruše na hrvatskom jeziku postoje već sedamsto godina, od Milčetićeve, pisane glagoljicom, iz XIV. stoljeća. Ima ih više od pedeset,

najviše u samostanima fratara Bosne Srebrne. Glavnina očuvanih knjiga od likarije potječe iz XVIII. i XIX. stoljeća. Prva hrvatska tiskana ljekaruša jest ona fra Luke Vladimirovića, Likarije priprostitute (U Mletcih 1775. i Split, 1999.). Do ove fra Jurine, u XXI. stoljeću, mislilo se da su „izumrle“ kao književni žanr. Prikupljači njihovih recepata i pisci ljekaruša uglavnom su bili redovnici i seoski svećenici. Tako ljekaruše nastavljaju tradiciju samostanske medicine koju su započeli veliki crkveni redovi. Zbog toga kao proslav ovom djelu pročitajte što je oko 365. godine po Kristu, dakle prije šesnaest i pol stoljeća, pisao sveti Bazilije Veliki, zakonodavac samostanskoga života. Od ustavotvoraca ostalih redova, sveti Augustin (354.-430.) savjetuje: „Kao što bolesnicima treba davati manje hrane da im ne naškodi, tako ih poslije bolesti treba njegovati da se što brže oporave. No, kad opet dobiju prvotnu snagu, neka ne dopuste da ih želja za obilnijom prehranom zarobi. Bolje je, naime, malo trebati nego mnogo imati. Tijelu ne uskrađujte kupelj ako to traži slabo zdravlje. Činite to bez mrljanja, po savjetu liječnika, tako da dotični učini što je potrebno makar i ne bio voljan. Ako pak želi, a možda mu nije korisno, ne treba popustiti njegovoj želji. Doista, katkada nam se čini da koristi ono što godi, makar zapravo škodi. Na kraju, neka vrijedi opće pravilo: ako je riječ o skrivenoj boli u tijelu, bez sumnjičenja vjerujte Božjem sluzi kad kaže da ga što boli, ali ako nije sigurno da će za ozdravljenje koristiti ono što godi, savjetujte se s liječnikom“ (Pravilo za Božje sluge, V i IX). Sveti Benedikt

(480.-547.) određuje: „Neka bolesnike poslužuje bogobožan, ljubazan i skrban bolničar“ (Pravilo, 36). Sveti Cezarije Arlski (471.-542.) propisuje: „Kupke koje zahtijeva zdravlje ne treba odbijati, nego ih prihvatite bez mrljanja po savjetu liječnika“ (Pravilo, 31). A sveti Franjo Asiški (1182.-1226.) traži od članova svoga bratstva: „Ako tko oboli, ostala ga braća moraju posluživati kako bi željela da se njih poslužuje“ (Prvotno pravilo, 6).

Ova ljekaruša sastavljena je kao i većina drugih: podijeljena na članke koji počinju nazivom ili kratkim opisom neke bolesti, pa se onda opisuje što valja poduzeti u terapijske svrhe. Dijaloški oblik teksta (pitanje, odgovor pa recepti) odražava skolski način metode.

Istodobno ova se ljekaruša razlikuje od ostalih po iscrpnosti informacija i uputa koje pruža te po tome što uzima u obzir suvremena otkrića i spoznaje medicinske znanosti.

S 1.168 recepta ova je knjiga namijenjena da bude priručnik, tj. da se nađe pri ruci i konzultira kod raznih bolesti. Svima koji će je tako povremeno koristiti preporučuje se da ipak pročitaju ove uvodne napomene i pojmovnik (43 natuknice). Kazala na kraju knjige omogućuju da se predložene biljke i njihovi pripravci pronađu pomoću latinskih i hrvatskih naziva. Isto vrijedi i za opisane tegobe i bolesti koje se, osim toga, mogu pretraživati prema šiframa Međunarodne klasifikacije bolesti.

U knjizi je u 14 cjelina dan pučki prikaz 136 bolesti i stanja sa savjetima za ozdravljenje uz pomoć biljnih pripravaka i pravilne prehrane. U njima je preporučeno: ukupno 246 biljaka s ljekovitim djelovanjem, 52 gotova priprema i 36 vrsta ulja; 156 biljaka za čaj i uvarak; četiri kave; 22 soka; devet vrsta ljekovitih vina; 58 ljekovitih vrsta voća i povrća za jelo; 25 vrsta kupki; pranja oparcima i uvarcima; 84 čajne mješavine; 11 krema i masti; tri maske; 39 vrsta obloga; 32 homeopatska proizvoda; 26 iscjedina; savjeti za mučkanje uljem i za grgljanje s jednom otopinom, tri uvarka i jednim oparkom; terapija svojom krvnom otopinom i vlastitom krvlju; savjeti za pravilnu prehranu kod 99 dijagnoza; preporuke za poboljšanje higijene. Cilj je knjige očuvati i unaprijediti zdravlje zdravih ljudi, a ne samo pomoći liječenje oboljelih i osposobiti ih nakon pretrpljenih bolesti i ozljeda. Njezine preporuke mahom potječu iz drevnoga pučkog umijeća liječenja, a dijelom spadaju u komplementarnu medicinu.

Tko bude čitao knjigu od korica do korica primijetiti će određena ponavljanja. To je zato da bi većina čitatelja, koje u danom trenutku zanima samo određena bolest, imala sve na jednom mjestu.

Zadnji općeprihvaćeni latinski botanički naziv biljke i njezino najčešće korišteno hrvatsko pučko ime navode se prema bazi zagrebačkoga Botaničkog zavoda Flora Croatica (<http://hirc.botanic.-hr/fcd>).

Neke biljke kao ljekoviti sipan (*Hyssopus officinalis*), gorska moravka (*Arnica montana*) i rosika (*Drosera rotundifolia*) ugrožene su i strogo zaštićene vrste u Hrvatskoj (sada Zakonom o zaštiti prirode – Narodne novine, broj 70/05 i 139/08, i Pravilnikom o proglašavanju divljih svojti zaštićenim i strogo zaštićenim – Narodne novine, broj 99/09), što znači da ih se ne smije skupljati u prirodi, a ako se prodaju iz uzgoja, o tome treba imati potvrdu. Kad ih kupujete treba provjeriti zakonitost podrijetla, odnosno postoji li dozvola za prodavanje te vrste prema Zakonu o zaštiti prirode.

Opisi bolesti namijenjeni su isključivo informiranju i zdravstvenom prosvjećivanju te ne zamjenjuju liječničku dijagnozu. Liječnik, a ne vi, mora utvrditi koja je bolest posrijedi. Informacije sadržane u ovoj knjizi ne služe kao zamjena za stručan medicinski savjet. Sve obavijesti čitatelj primjenjuje po vlastitom nađenju. Ni autor ni nakladnik ne mogu biti odgovorni za moguće loše reakcije na predložene pripravke i preporuke sadržane u ovoj knjizi.

Otkad postoji čovječanstvo, sve tegobe, smetnje i bolesti ljudi su nastojali liječiti različitim prirodnim sredstvima i postupcima. Unatoč napretku medicine i iznimnom razvoju farmaceutske industrije prirodna sredstva i postupci i danas zauzimaju jako važno mjesto, ponekad samostalno, a katkad kao dopuna medicinske terapije. Kod svakog ozbiljnijeg simptoma bolesti treba se konzultirati s liječnikom, a tek potom se odlučiti na neku od prirodnih terapija. O vlastitoj specifičnoj situaciji potrebno je posavjetovati se sa zdravstvenim stručnjakom. Ova ljekaruša ne želi i ne može nadomjestiti liječnika niti poljuljati povjerenje u njega, nego dopuniti terapiju iskušanim receptima i povećati bolesnikove izgleda za ozdravljenje. Čajevi i pripravci imaju rokove do kada vrijede. Osim toga, nažalost, danas pod lažnim deklaracijama ima svega i svačega na tržištu. Neke su biljke dobre u malim dozama, ali opasne u velikim ili ako se uzimaju tijekom duljeg razdoblja.

Liječenje biljem (fitoterapija) poznato je od pamtivijeka i nesporno je kako je ono korisno. No, i s njime treba biti oprezan i pažljiv da se ne pretjera s količinom djelotvornih ljekovitih sastojaka (alkaloida) i da nešto ne krene naopako. Preporučujem i tu prema potrebi posavjetovati se sa stručnjacima jer jedna te ista biljka može imati potpuno drukčiji sastav i količinu alkaloida, često i dramatično različit, ako je primjerice ubrana u proljeće ili u jesen, prije ili poslije cvatnje, nakon kišnog razdoblja ili nakon suše, a sastav joj se jako mijenja ovisno i o načinu sušenja (naglo, sporo, na suncu,

u hladu) te o samom načinu pripreme za primjenu (čaj, oparak, uvarak, iscjedina).

Redakturu knjige obavili su mr. sc. Petar Marija Radelj i prof. Maja Teider.

Korisne stručne savjete pružili su homeopat dr. Ratimir Šimetin, biologinja prof. Jasminka Radović, ekonomistica Radmila Mocos, stomatolog mr. sc. Dario Štambuk, oftalmolog dr. Hrvoje Raguž, radiolog dr. Ivo Gregurić, fizijatrica mr. sc. Biserka Štambuk, psihijatar dr. Ivan Čelić, dermatologinja dr. Ana Bakija-Konsuo, infektolog dr. Siniša Skočibušić, ginekologinja dr. Mirjana Radan, liječnik dr. Henrik Domes i student medicine Tonći Batinić.

Podatke o broju hospitalizacija po pojedinim dijagnozama ljubazno je ustupio dr. Branimir Tomić iz Hrvatskoga zavoda za javno zdravstvo.

Crteže akupresurnih točaka izradio je ing. Branko Mocos.

Hvala umjetničkom studiju MO iz Zagreba na fotografiji naslovnice.

Čitatelji koji u ovoj knjizi ne nađu odgovore na pitanja i tegobe koje ih muče, mogu se obratiti autoru na e-mail: ljekarusa@yahoo.de.

Nastavit će se...

Dosjetljivošću protiv globalne nestašice vode

Kako bi ilustrirala potrošnju vode u Sjedinjenim Državama, organizacija Well Done je osmislila program čijom se realizacijom korisnicima koji troše previše omogućava da smanje potrošnju vode, uz obvezu da uštedeći novac ustupe za vodoopskrbne projekte tvrtke Well Done Monaliza Noormohammadi | San Francisko

Ujedinjeni narodi tvrde da na Zemlji ima dovoljno svježe vode za sve nas. Međutim, gotovo milijardu i šesto milijuna ljudi suočeno je s oskudicama vode zbog neadekvatne infrastrukture, nejednake distribucije i prevelike rasipnosti. Jedna organizacija u Kaliforniji zalaže se za smanjenje globalne krize s pitkom vodom putem nekih novih pristupa tom starom problemu.

U sjedištu tvrtke Well Done u blizini San Franciska, puno se radi. Dizajneri kreiraju logotipe

i web stranice za informiranje javnosti o nestašici vode u svijetu. Cilj im je pomoći tisućama obitelji da dobiju pristup čistoj vodi. Josh To je suosnivač i direktor razvoja u tvrtki:

"Ljudi često kažu da nam je potrebno bolje obrazovanje, sanitarije, infrastruktura, ceste, škole...ali bez pristupa čistoj vodi ne možemo ostvariti niti jedan od tih ciljeva." Stručnjaci kažu da opskrbljenost čistom vodom vodi do boljih ekonomskih i obrazovnih mogućnosti, osobito za žene jer one su te koje uglavnom donose vodu s udaljenih izvora. "Well Done" promiče gradnju izvora u subsaharskoj Africi i Južnoj Aziji. Ta neprofitna organizacija informira javnosti i prikuplja novac kojeg potom prosljeđuje tvrtkama za vodoopskrbu i izvođenje radova na terenu. Jim Yoon, voditelj projekata, kaže: Trenutno radimo na rješavanju dva aspekta krize s vodom: prevelikoj potrošnji ovdje u Americi i, s druge strane, nedostupnosti vodi u zemljama u razvoju. Osim toga, korištenjem interaktivne tehnologije, Well Done također planira uvesti novu internetsku platformu pod nazivom "Buduća gradnja". Ona će omogućiti donatorima da kupe i doniraju opremu za gradnju izvora. Kako bi smanjili ukupne troškove, organizacija Well Done i partneri zahtijevaju da većinu fizičkog rada obavlja lokalno stanovništvo: "Ne želimo biti tipična tvrtka sa Zapada koja se samo pojavi, riješi problem, ubere zasluge, vrati se u zemlju i objavi svoju krasnu priču...mi jednostavno

dijelimo svaki projekt s lokalnim žiteljima," jaže Josh To. On i Jim Yoon upoznali su se na koledžu. Nakon diplome, bili su u jednoj crkvenoj misiji u Gani, gdje su, pored ostalog, vidjeli da djeca tablete protiv malarije uzimaju pijući prljavu vodu. "Naš je cilj bio da im, na neki način, ublažimo patnje, a izgleda da je voda koju su pili s lijekovima zapravo bila izvor njihovih bolesti", kaže Jim Yoon. Inspirirani iskustvom u Africi, dvojica partnera su, uz pomoć prijatelja i obitelji, 2010. godine osnovala tvrtku Well Done. Zahvaljujući toj tvrtki realizirano je više od 75 projekata vezanih za opskrbu vodom za preko 10 tisuća ljudi. Planovi Joshua Toa i Jima Yoona za ovu godinu još su ambiciozniji: nadaju se da će do kraja 2012. završiti 300 projekata.

Preuzeto: www.voanews.com

Jahorina

Ne tako davne 1984. god. planina Jahorina bila je jedna od pozornica zimskih Olimpijskih igara koje su se te veljače održavale u Sarajevu. Na stazama Jahorine natjecala su se tada najpoznatija skijaška imena. Sarajevo je te godine bilo simbol prijateljstva i mira, grad koji je živio sa svojim vjerama, kulturama i tradicijama. Najbliži veliki grad je Sarajevo, od kojeg se do Jahorine može doći preko Pala (28 km) asfaltiranim i zimi održavanim putem. Najviši vrh Jahorine je Ogorjelica (1916 m), a samo skijalište se proteže od 1300-1880 m visine. Skijati se može na 20-ak km uređenih staza, povezanih s 4 dvosjeda, 3 jednosjeda te jednim baby liftom, a ukupni kapacitet je oko 7200 skijaša na sat. Od toga 2 staze su karakterizirane kao crne, 14 kao crvene te 4 plave. Zbog izuzetno specifične klime, koja je spoj one mediteranske i kontinentalne, Jahorina zimi predstavlja raj za skijaše gdje je moguće istodobno uživati u skijanju na debelom pokrivaču snijega tako i u sunčanom i vedrom vremenu. Osim skijaša u blagodatima Jahorine uživati će i sankashi, boarderi,

freerideri i ljubitelji skijaškog trčanja. Ugostiteljska ponuda Jahorine je za svaku pohvalu. Naime uz staze se nalaze brojne grill kućice s velikim terasama na kojima možete predahnuti i okrijepiti se uz lokalne specijalitete s roštilja, te razne tople i hladne napitke, a na žici ćete često naići na štandove sa sokovima, čokoladicama i grickalicama. Noćno skijanje i sanjkanje po stazi Poljice predstavlja poseban ugođaj. Skijašku opremu moguće je iznajmiti izravno na skijalištu a postoji i usluga ski-servisa ukoliko donosite vlastitu opremu. Umorite li se od raznih aktivnosti na snijegu možete iznajmiti motorne sanke i uživati u vožnji po bijelim padinama. Osim noćnog skijanja, Jahorina noću nudi i ludi provod u brojnim kafićima, restoranima i disko-klubovima. Ljeti se Jahorina oblači u gusti travnati tepih i sa svojom klimom privlači izletnike, planinare, športaše te sve one koji traže spas od ljetnih vrućina. Razni športski tereni često su razlog dolaska timova na pripreme za nadolazeću športsku sezonu ili pred

neka značajnija natjecanja. Staze za jogging, šetnje ili berbu šumskih plodova i ljekovitog bilja zasigurno će biti dostatna motivacija za istinske ljubitelje prirode koji uživaju u samoj činjenici da su okruženi predivnim zelenilom šuma i ledina te svježim zrakom. Ponuda smještaja je raznolika: hoteli, vikendice, privatne kuće, sobe, pansioni. Sve su ove smještajne jedinice ostupne u neposrednoj blizini skijališta.

Jahorina je prekrasna planina s "dušom". Ljudi su jako ljubazni i veseli, priroda je prekrasna, cijene su niže nego po europskim skijalištima, a tu je i nezaboravan noćni provod. To sve Jahorinu čini vrlo privlačnom destinacijom koja će u budućnosti sigurno biti sve češći izbor kako skijanja tako i ljubitelja prirode. Jahorina je proglašena nacionalnim parkom. Crnogorične šume, mnoštvo izvora, veoma povoljna klima tokom cijele godine, blage zime sa puno snijega, kasna proljeća i ljeta optimalni za pripreme sportaša a pogotovo za goste koji boluju od astme.

www.jahorina.com

Naši darovatelji

Za crkvu Kotor Varoš

1.	Anto Maković	100 EUR
2.	Juro Petrušić-Dedin	50 EUR
3.	Kristijan Barišić	400 HRK
4.	Andelko Grgić	200 HRK
5.	Zorka Glavaš	50 KM
6.	Stipo Markušić	50 EUR
7.	Mato Bujdo	100 KM
8.	Ilija Karjica	50 EUR
9.	Jako Petrušić (Pako)	100 EUR
10.	Slavo Petrušić (Tojinov)	100 EUR
11.	Ljuban Juranović	50 EUR
12.	Vid Šimunović- Mate	50 EUR
13.	Anto Piličić-Šiško	100 CHF
14.	Ivica i Luca Piličić	100 CHF
15.	Drago Kovačić	100 EUR
16.	Tadija Jukičić	200 HRK
17.	Dražen i Biljana Topalović	50 EUR
18.	Ivan Jakić	20 EUR
19.	Ivan Šimunović - Cvičko	150 EUR
20.	Mijat i Mara Zeba	100 EUR
21.	Marko i Biljana Zeba	100 EUR
22.	Marko Jukić	100 EUR
23.	Stipo i Kaja Josipović	50 EUR
24.	Jelica Blažević	100 EUR
25.	Ilija Kovačić	50 EUR
26.	Nikica Barišić	50 EUR
27.	Janko Topalović Tome R.	50 EUR
28.	Mato i Ljubica Lovrenović	100 KM
29.	Željko Kozjak	100 EUR
30.	Zlatko Petrušić	50 KM
31.	Božidar Vidović	100 EUR
32.	Ilija (Marko) i Mara Marić	100 EUR
33.	Borislav i Ivka Puškarić	100 CHF
34.	Željko Tomić	100 KM
35.	Anda Marković	50 EUR
36.	Marko Pranjić - Lola	100 KM
37.	Stipo Davidović Pave	30 EUR
38.	Ivo Grgić Pere	100 EUR
39.	Ilija Josipović Mate	100 EUR
40.	Ivo Josipović Mate	50 EUR
41.	Marko Bjelobrk - Bili	100 KM

42.	Juro i Kaja Josipović	20 EUR
43.	Marinko Pavić	100 EUR
44.	Anto Marčinković Marka	400 HRK
45.	Juro Stipić Marka	50 EUR
46.	Pero Petrušić Marka	100 KM
47.	Ivo Grgić Ilke	60 KM
48.	Igor Grgić Ilke	50 EUR
49.	Marko Zeba Perice	50 EUR

Za crkvu Vrbanjci

1.	Anto Piličić - Šiško	200 CHF
2.	Ivica i Luca Piličić	100 CHF
3.	Andelko i Jelena Zeba	100 EUR
4.	Nikola Čolić	35 EUR
5.	Ob. Ane Grgića	50 EUR
6.	Ivka Barić	20 EUR

U kruh svetog Ante

1.	Juro Petrušić- Dedin	20 KM
2.	Marko i Ana Pezerović	40 KM
3.	Anto Julardžija - Kačar	20 KM
4.	Ivo Stipanović	20 EUR
5.	Augstin Vidović	30 EUR
6.	Stipo i Kaja Josipović	10 EUR
7.	Pile i Luca Sirovina	20 KM
8.	Anka Vidović	20 KM
9.	Manda Vidović	5 EUR
10.	Josip Jakić (dijete)	5 EUR
11.	Mara Marić	20 KM
12.	Perka Bilobrk	20 EUR
13.	Stipo Šimunović - Micko	10 EUR
14.	Marko Pranjić - Lola	20 KM

Za Glasnik

1.	Stipo Davidović Pave	10 EUR
----	----------------------	--------

Kolač na metar

Potrebne su dvije kore. (Kore se peku u kalupu za rebro).

I. kora

4 jaja, 10 žlica šećera, jedan fildžan (mala šalica za kavu) ulja, jedan fildžan vode, 12 žlica brašna i pola praška za pecivo,

II. kora

Isti sastav samo dodati dvije žlice kave ili kakaa.

Nadjev:

u ½ litre mlijeka skuhati 2 pudinga od vanilije. Kada se ohladi dodati 1 margarin i 10 žlica šećera. Koru rezati na tanke kriške tako da ih bude 20 žutih i 20 crnih. Slagati jednu žutu koru premazati nadjevom, pa crnu koru. Kada se sve kore slože premazati ostatkom nadjeva i ukrasiti čokoladom.

U slast!

Plavi cvijet

Kora

8 bjelanjaka, 250 g šećera, 150 g mljevenih oraha, 2 žlice brašna
Umutiti bjelanjke sa šećerom, dodati orahe i brašno pa ispeći koru.

Nadjev:

1 litra mlijeka, 8 žumanjaka, 3 pudinga od vanilije, 400 g šećera, 500 g margarina, 200 g čokolade, 500 g napolitanki od lješnjaka. U mlijeko sa šećerom zakuhati žumanjke i puding. Kada se to ohladi sjediniti s margarinom i to podijeliti u dva dijela. U jedan dio dodati otopljenu čokoladu, a u drugi dio izribanu napolitanku.

Slagati: kora - pa nadjev s napolitankom, zatim čokoladni nadjev. Ukasiti šlagom.

KAKO BI POMOGLI OSOBAMA KOJE NISU VIČNE KUHARSKIM MAJSTORIJAMA DONOSIMO VAM NEKE TAJNE VELIKIH MAJSTORA KUHINJE

Slijepljena tjestenina - Postoje mnoge taktike kako da spriječite da vam se tjestenina slijepi prilikom kuhanja, no najvažnije je da ju kuhate u što većoj posudi i to u što slanijoj vodi. Preporučamo da 1 kilogram tjestenine kuhate u 8 do 10 litara vode. Pošto je ulje lakše od vode ne morate ga dodavati jer ono nema prevelikog utjecaja na sprječavanje tjestenine da se slijepi.

Prašak za pecivo ili soda bikarbona - Ako ste se ikada pitali da li možete u nedostatku praška za pecivo koristiti sodu bikarbonu odgovor je ne. Iako je soda bikarbona sastavni dio praška za pecivo ona može upropastiti vaše jelo jer ostavlja gorki okus. U obrnutom slučaju, kada jelo zahtijeva bikarbonu, možete koristiti prstohvat praška za pecivo jer je njegov okus i kemijski sastav neutralan.

Zbogom plakanju prilikom čišćenja luka - Umjesto da žvačete čačalicu za zube, koja nema ama baš nikakvo čarobno djelovanje, kako biste spriječili navalu suza prilikom čišćenja luka probajte koristiti što tanji i oštrij nož. Razlog je vrlo jednostavan, prilikom rezanja luka trgamo stanice što dovodi do kemijske reakcije i ispuštanja kiselih plinova koji nadražuju naše oči, a korištenjem tanjih i oštih noževa smanjuje se količina uništenih stanica što u konačnici znači manje plinova i manje suza. Vaše oči možete poštedjeti da prije rezanja smrznete luk, da ga čistite pod mlazom hladne vode, zapalite svijeću prilikom čišćenja, te da nosite zaštitne naočale.

TREBA ZNATI UKOLIKO POKLANJATE CVIJEĆE ILI GA DOBIVATE KOJE JE NJEGOVO ZNAČENJE

Acacia (Mimoza) Prijateljstvo
Agapanthus (Agapant) Tajna ljubav
Anemone Napuštanje
Azalea Prva ljubav, Umjerenost
Caladium (Kaladij) Velika sreća i uvažavanje
Camellia, crvena Uzvišenost
Camellia, Bijela Ljupkost
Karanfil, Crven Moje srce čezne za tobom
Karanfil, Roza Nikad te neću zaboraviti
Karanfil, ljubičast Hirovitost
Karanfil, Prugast Žao mi je, ne mogu biti s tobom
Karanfil, Bijeli Nevinost
Karanfil, Žuti Razočaranje
Tratinčica Nevinost
Paprat Opčinjenost
Ne zaboravi me, Prava ljubav
Gardenia Ljupkost
Ljiljan, Narančast, Tigrast Zdravlje , Ponos
Ljiljan, Bijel Božanstveno je biti sa tobom
Magnolia Ljubav prema prirodi
Mirta Dom, ljubav
Narcis Poštovanje, Ti si jedina
Orhideja Ljepota, Profinjenost
Ruža Ljubav
Ruža, Burgundy Nesvjesna ljubav
Ruža, tamno crvena Stidljivost
Ruža, Roza Savršena sreća
Ruža, Bijela Ja sam te vrijedan
Ruža, Žuta Ljubomora
Ruže, bijela i crvena Zajedništvo
Stephanotis Sreća u braku
Tulipan Slava

Tulipan, Crveni Izjava ljubavi
Osobine!

Cvijetom se može neko opisati...

GLADIOLA – Jak karakter
NARCIS – Egoist
SLEZ – Ženska ambicija
BUNIKA – Nesavršen
BOZUR – Stidljiv
BRŠLJAN – Vjerman
MAGNOLIJA – Dostojanstven
ZELENKADA – Viteške vrline
ZVONCIC – Postojan
RAZLIČAK – Delikatan
LOKVANJ – Elegantan
DJETELINA – Vedrog srca
JAGORCEVINA – Vrlo mlad
KAMELIJA – Savršena ljupkost
HIBISKUS – Prefinjena ljepota
ORLOVI NOKTI – Rustična ljepota
ŠEBOJ – Vječna ljepota.

SIMBOLI:

Neke vrste biljaka i cvijeća su postali simboli određenih pojava, stanja i sl., prihvaćeni u različitim epohama i kulturama.

PALMA – Pobjeda
LOVOR – Slava
DRAGOLJUB – Rodoljublje
Stanja i osjećanja!
 Cvijetom čovjek može govoriti o sebi
BADEM – Nada
KAKTUS – Toplina
PAPRAT – Začaranost. Prva ljubav

Stranka : Rado bih mužu kupila jednu lijepu kravatu, takvu koja bi istaknula njegove oči.
Trgovkinja: Svaka kravata lako muškarcu istakne oči, samo ju treba dobro zategnuti.

Huso Hasi: "Znaš li koja je razlika između wc školjke i tuš kabine?"
Haso: "Ne!?"
Huso: "Znači ti si taj!"

Sredila se Fata i krenula na glasovanje. Tako sredena obuče Mujine cipele broj 46. Sretne je susjeda na putu do izbornog mjesta i pita je:
Bona Fato, sva si se sredila i utegla, ali što obu tolike cipele?
A Fata odgovara: Rek'o Silajdžić da izađemo u što većem broju!

Što je to klaustrofobija? - pita Suljo Muju.
- To ti je strah od zatvorenog prostora.
- Kako to, ne kontam?
- Pa recimo ... ti kreneš u kavanu i sve te strah da nije zatvorena.

O ledu

Votka s ledom će uništiti vaše bubrege,
Rum s ledom će uništiti vašu jetru,
Viski s ledom će uništiti vaše srce,
Gin s ledom će uništiti vaš mozak,
Kola s ledom će uništiti vaše zube!
Upozorenje: led je smrtonosan!!!
Kopirajte ovo dalje i spasite nečiji život!!!

P.S. Tko bi to rekao za led!?

Utrča čovjek u ordinaciju:
- Doktore, pas me ugrizao za uho!
- Jeste ga dezinficirali?
- Nisam, odmah je pobjegao.

U tramvaju, nakon višednevnoga redovitog čitanja tuđih novina preko susjedova ramena, već iznervirani čovjek zatvori svoje novine i reče nepoznatom čitatelju:
* Zar nemate pet kuna da si kupite novine i zar morate buljiti u moje?
- Ma, nije problem u novcu, ali tko će mi ih onda držati i listati? Ovako mi je najlakše...

U predizbornoj kampanji stranački kandidat završava svoj govor:
* Ako budete glasovali za mene, imat ćete dovoljno kruha I rada.
Jedan od slušatelja dobaci:
- Obećavate previše. Bilo bi dovoljno da imadnemo samo kruha.

Anto pita Marka: I jesi li što danas ulovio?

Marko: Patke.

Anto: Divlje?

Marko: Ne, domaće, ali gazda im je sad posve divlji...

Dominikanac, franjevac i isusovac razmišljaju kako podijeliti jedno jaje, te se na kraju dogovore da će ono pripasti onome tko izusti najduhovniju misao iz Evanđelja. Dominikanac kucne u jaje i izgovori "Effata! - Otvori se!". Isusovac također kucne i izgovori: "Kucajte i otvorit će vam se!". Franjevac kucne, oguli, te proguta jaje uz riječi: "Uđi u radost gospodara svoga!".

* Zar ne želite da odslužim sv. misu za Vašega pokojnog muža - upita župnik udovicu nakon pokopa.

- Pa, mislim da mu misa nije potrebna - objašnjava škrtu udovicu. - Ako je u nebu, onda mu nije potrebna, a ako je u paklu, misa mu ne može pomoći...

* A ako je u čistilištu - dometnu župnik - onda mu je dobro, jer se na sve to već doma navikao!

 Nema raja bez rodnoga kraja!

